

Luotsauslain mukaisten luotsin ja PEC-tutkinnon vastaanottajien vaatimukset ja toimintatavat

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Vanha luotsauslaki 940/2003 on kumottu uudella luotsauslailla 561/2023 1.9.2023 lukien. Määräyksen säädösperustana on luotsauslain (561/2023) 51 § 4 momentti ja 52 § 3 momentti.

Asiaan liittyviä muita määräyksiä ja säädöksiä

Uuden luotsauslain määräystenantovaltuuksien nojalla Liikenne- ja viestintävirasto antaa ensi vaiheessa neljä eri määräystä:

- luotsauslain 4 § 7 momentin, 12 § 4 momentin ja 40 § 6 momentin nojalla annettava määräys luotsinkäyttövelvollisuudesta ja siihen liittyvistä menettelyistä Suomen vesialueella (TRAFICOM/452299/03.04.01.00/2022)

- luotsauslain 51 § 4 momentin ja 52 § 3 momentin nojalla annettava määräys luotsausutkintoja ja luotsausvapautustutkintoja vastaanottavien henkilöiden osaamis- ja koulutusvaatimuksista sekä toimintatavoista (TRAFICOM/501264/03.04.01.00/2022)

- luotsauslain 40 § 6 momentin, 41 § 3 momentin, 42 § 3 momentin, 43 § 6 momentin, 45 § 5 momentin, 46 § 8 momentin ja 50 § 5 momentin nojalla annettava määräys PEC-lupakirjalle (pilot exemption certificate) merkittävien väylä- ja alueellisten vapautusten hakemisesta, niitä koskevan tutkinnon vaatimuksista, sekä lupakirjaan liittyvistä menettelyistä (TRAFICOM/452325/03.04.01.00/2022)

- luotsauslain 31 § 2 momentin, 32 § 3 momentin, 36 § 4 momentin ja 37 § 6 momentin nojalla annettava määräys luotsausyhtiön toimintatavoista sekä luotsin lupakirjan tutkinnon sisällöstä ja sen hakemiseen liittyvistä menettelyistä (TRAFICOM/452303/03.04.01.00/2022)

Määräyksen tavoite

Luotsauslain kokonaisuudistuksen myötä myös Liikenne- ja viestintäviraston vanhat luotsausta koskevat määräykset kumoutuvat ja ne korvataan uuden lain mukaisin määräyksin. Uusi luotsauslaki sisältää lukuisia määräyksenantovaltuuksia, jotka olennaisella tavalla tukevat lain toimeenpanoa ja sisältöä. Määräyksillä avataan lain tarkoitusta sekä määrätään yksityiskohdista, joiden avulla lakia soveltavien on mahdollista täyttää lain edellytykset.

Tällä määräyksellä annetaan tarkemmat tutkinnon vastaanottajaa koskevat määräykset tutkintoja vastaanottavan henkilön hyväksyntämenettelyistä sekä tutkintoja vastaanottavan henkilön lupakirjan uusinnasta.

Määräyksen tavoitteena on varmentaa yhdenmukainen tutkinnon vastaanottomenetely ja tutkinnon arviointi.

Määräyksen valmistelu

Määräyksiä on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Määräysvalmistelun aikana on pidetty useita sidosryhmätilaisuuksia, joissa läsnä ovat olleet en-

nen kaikkea Suomen Varustamot jäsenvarustamoineen, luotsausyhtiö Finnpilot Pilotage Oy, Suomen laivameklarit, Suomen hinaajavarustamot sekä merenkulun oppilaitokset. Määräysluonnoksia on käsitelty sidosryhmien kanssa jo ennen lausunto-kierrosta sekä pyritty huomioimaan sidosryhmien näkemyksiä mahdollisuuksien mukaan.

Lausuntopalaute

Määräysluonnos oli lausunnoilla 22.6.-4.8.2023 yhdessä kolmen muun luotsauslain nojalla annettavan määräyksen kanssa. Lausuntoja saatiin yhteensä 18 kappaletta.

TVO-määräyksen sisällöstä keskeisimmät havainnot koskivat tutkinnon vastaanotossa käytettäviä simulaattoriharjoituksia sekä tutkinnon vastaanottajalle tarkoitettua perehdytysmatkaa. Saadun luotsausyhtiön lausunnon perusteella perehdytysmatkan sisältöä on tarkennettu. Tällä varmistetaan, että TVO:lla on riittävät valmiudet ottaa kyseisellä aluksella vastaan tutkintoja. Simulaattoriharjoituksia koskevissa lausunnoissa pohdittiin harjoitusten laatimista ja niiden omistajuutta. Virasto on arvioinut saadut lausunnot ja todennut, että ne eivät anna aiheutta määräyksen muuttamiselle. Sen sijaan ns. harjoituspankista ja harjoitusten laatimisesta voidaan laatia ohje tutkinnon vastaanottajille, jolla varmistetaan harjoitusten laatu ja tasapuolisuus.

Useat lausijat korostivat lain sekä määräysten voimaantulon jälkiseurannan tärkeyttä. Liikenne- ja viestintävirasto toteaa olevansa omalta osaltaan sitoutunut tarkoin seuraamaan uuden sääntelyn toimivuutta ja tarvittaessa toimimaan omalta osaltaan aktiivisesti havaittujen epäkohtien korjaamiseksi.

Muutokset ja arvio määräyksen vaikutuksista

Määräyksen myötä syntyvät yhtenäiset vaatimukset ja toimintamallit luotsaustutkintoja sekä PEC-tutkintoja vastaanottaville henkilöille, mikä yhdenmukaistaa ja nykyaikaistaa luotsaus- ja PEC-tutkintoja, sekä varmistaa, että niissä mitataan lain edellyttämät asiat yhtenäisellä tavalla.

Määräyksen avulla tutkintoja vastaanottavat henkilöt toimivat yhtenäisten toimintamallien mukaisesti ja yhteistyö viranomaisen kanssa muodostuu tiiviiksi, mikä on omiaan kehittämään tutkintojen laatua.

Määräyksellä luodaan kehikko ja pelikirja tutkinnon vastaanottamiselle jota viranomainen voi valvoa tehokkaasti.

Määräyksen avulla ja siinä asetetuilla koulutusvaatimuksilla varmistetaan, että luotseilla ja PEC-lupakirjallisilla on tarvittava osaaminen, jotta meriturvallisuus varmistuu.

Määräys edistää hakijoiden yhdenvertaista kohtelua tutkintotilaisuuksissa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Määräyksen 4 kohdassa määrätään tutkintoja vastaanottavan henkilön (TVO) koulutuksen sisällöstä. Määräyksessä on varsin yksityiskohtaisesti määrätty siitä, mitä koulutuksen tulee sisältää. Näin varmistetaan, että koulutusta tarjoava taho, jatkossa siis kokeneet tutkinnon vastaanottajat, saa määräyksestä mahdollisimman hyvän selkänöjan sille, että voivat tarjota laadukkaan koulutuksen tutkinnon vastaanottajaksi pyrkiville henkilöille. Koulutussisällön yksityiskohtaisessa valmistelussa koulutuksen järjestäjä voi tarvittaessa olla yhteydessä Liikenne- ja viestintäviraston luotsausasioista vastaavaan virkamieheen.

Koska TVO:t suorittavat delegoitua viranomaistehtävää, on heidän teoriakokeeseensa otettu osaamisvaatimuksiksi myös tietyt viranomaistoimintaa ohjaavat lainkohdat. Näin varmistetaan, että henkilöt ymmärtävät vastuunsa ja velvollisuutensa tehtävässä toimiessaan.

Määräyksen 5 kohdassa määrätään tutkinnon vastaanottajalle suunnatusta simulaattoriharjoituksesta, jonka avulla yksittäinen TVO voi laajentaa tutkinnonvastaanotto-oikeuttaan eri väylille, kuin niille, joilla tällä on ollut luotsin lupakirja tai PEC-lupakirjalle merkitty vapautus. Määräyksen vaatimuksilla varmistetaan, että henkilö tuntee kaikki ne väylät, joilta tämä ottaa tutkintoja vastaan.

Määräyksen 6 kohdassa määrätään tutkinnon vastaanottajalle tarkoitettua perehdytysmatkasta, jonka suorittamalla PEC-taustainen tutkinnon vastaanottaja voi lisätä tutkinnon vastaanotto-oikeuttaan myös sellaisille aluksille, joille tällä ei ole ollut luotsausvapautusta. Tällä tavalla varmistetaan, että tutkinnon vastaanottaja tuntee sen aluksen, jolle menee tutkintoja vastaanottamaan. Luotsien osalta osana oppilasjaksoa on edellytetty tutustumista erityyppisiin aluksiin ja luotsit luotsaavat päivätyösään erityyppisiä aluksia, joten tämän voidaan katsoa riittävän osoittamaan, että luotsitaustainen tutkinnon vastaanottaja kykenee vastaanottamaan tutkintoja aluksesta riippumatta.

Määräyksen 8 kohdassa määrätään TVO:n lupakirjan uusimisesta. Uusiminen perustuu, kuten luotsin ja PEC-lupakirjankin osalta siihen, että henkilö suorittaa säännöllisesti tutkintojen vastaanottoa. Määräyksen vaatimuksilla on pyritty kuitenkin huomiomaan tilanteita, jossa tutkinnon vastaanottajalle ei syystä tai toisesta ole lupakirjan voimassaoloaikana kertynyt tutkinnon vastaanottotilaisuuksia. Tällöin TVO voi uudistaa kirjansa tehtyään määräyksen mukaiset lisäsuoritteet. Uudistettaessa TVO-lupakirjaa henkilöllä ei tarvitse olla voimassa olevaa PEC-lupakirjaa tai luotsin lupakirjaa.

Määräyksen voimaantulo

Määräys tulee voimaan 1.9.2023.

Jälkiseuranta

Määräyksen voimaantulon jälkeen luotsaustoiminnan ja luotsausvapautusjärjestelmän toimivuutta seurataan tarkasti. Liikenne- ja viestintävirasto tekee tarkastelun määräyksen toimivuudesta alkuvuodesta 2024 sidosryhmiltä saadun palautteen sekä omien havaintojen perusteella. Tarvittaessa esitetään tarkennuksia lainsäädäntöön tai tarkennetaan nyt annettavia määräyksiä.